

Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden neljän (4) lääkärin viran perustaminen

Ahall 12.05.2025
860/01.01.00/2022

Valmistelija(t)	Annukka Ojala, puh. 044 461 1042, annukka.ojala(at)pshyvinvointialue.fi, Minna Pitkänen, puh. 044 740 1956, minna.pitkanen3(at)pshyvinvointialue.fi, Hanna-Mari Tanninen, puh. 044 718 6513, hanna-mari.tanninen(at)pshyvinvointialue.fi
Päätös	
Esittelijä	hyvinvointialuejohtaja
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää perustaa lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluihin neljä (4) lääkärin virkaa 1.6.2025 alkaen ja vahvistaa seuraavan kelpoisuusehdon: Lääketieteen lisensiaatti.
Ennakkovaikutusten arviointi	
Toimivallan peruste	Hallintosääntö § 36, muut tehtävät kohta 4.
Liitteet ja oheisaineisto	Esityslistan liitteenä: Esityslistan oheisaineistona:
Valmistelu	Hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilöstö on virkasuhteessa tai työsopimussuhteessa hyvinvointialueeseen. Virkasuhteesta ja työsopimussuhteesta sekä virka- ja työehtosopimuksista hyvinvointialueilla säädetään erikseen. Tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Tällaista tehtävää varten perustetaan virka. Perustellusta syystä henkilö voidaan kuitenkin ottaa tällaiseen tehtävään virkasuhteeseen myös ilman, että tehtävää varten on perustettu virka (Laki hyvinvointialueesta 92 §). Viran perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää aluevaltuusto tai hyvinvointialueen hallintosäännössä määrätty muu toimielin. Kun virka, jossa ei käytetä julkista valtaa, tulee avoimeksi, se lakkautetaan. (Laki hyvinvointialueesta 93 §). Julkista valtaa käytetään tehtävissä, joissa - tehtävän suorittaja voi lakiin perustuvan toimivaltansa perusteella yksipuolisesti päättää toisen edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta

- tai tehtävissä, joissa tehtävän suorittaja voi lakiin perustuvan toimivaltansa nojalla yksipuolisesti antaa toista velvoittavan määräyksen
- tai muulla tavalla tosiasiallisesti puuttua toisen etuun tai oikeuteen tehtävässä, johon kuuluu esittelyä kunnallisessa päätöksentekoprosessissa
- tai tehtävässä, jossa käytetään kunnan delegeoitua päätösvaltaa valmistelutoimenpiteissä, joilla on merkittävävaikutus julkisen vallan käyttöä koskevaan päätöksentekoon (vastuullinen valmistelu). (KT 2021)

Vastaavasti julkisen vallan käyttämistä ei ole tehtävissä, joissa toteutetaan yksilön lakiin perustuvaa oikeutta ilman, että tehdään valituskelpoisia päätöksiä tai ilman, että annetaan lakiin perustuvia yksilön oikeusasemaan tai vapauteen puuttuvia määräyksiä kuten esimerkiksi terveydenhuollontavanomaiset potilaan hoitoon kuuluvat tehtävät (sairaanhoitajan, perus-/lähihoitajan tehtävät).

Myöskään työnantajan tavanomaiseen työjohto-oikeuteen kuuluvan päätösvalan käyttämistä ei voida pitää julkisen vallan käyttämisenä, kuten esimerkiksi työvuoroluettelon hyväksyminen tai vuosilomien vahvistaminen. Sen sijaan esimerkiksi virkasuhteen alkamiseen, päättymiseen, virasta pidättämiseen ja harkinnanvaraisen virkavapauden myöntämiseen liittyvää päätöksentekoa on pidettävä julkisen vallan käyttönä. (KT 2021)

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen tehtäviin kuuluu perustaa hyvinvointialueella käytettävät virat työtehtävissä.

Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut, myöhemmin LANU, kuuluvat perhe- ja vammaispalvelujen toimialalla, perhepalveluihin, perhekeskuspalveluihin. Perhekeskuspalvelujen lääkäriresurssi tuotetaan yleisten palveluiden kautta sosiaali- ja terveyskeskuksista. Osa lääkäriytyövoimasta on tuotettu ostopalveluna.

LANU:n palvelutuotanto on 1.7.2024 organisoitunut yhden palveluesihenkilön alaisuuteen. Tässä yhteydessä lähdettiin yhtenäistämään LANU:n palveluja. Muiden asioiden ohella myös lääkäriytyön jakautumiseen ja lääketieteelliseen asiantuntijuuteen tarvitaan vahvistamista. Perusterveydenhuollon lääkäreiden vaje näkyy myös LANU:n lääkäriytyövoimassa. Myös aluehallintovirasto on seurannut sekä LANU:n hoitojonoja että lääkäriresurssia.

Vallitseva tilanne huomioiden perustettiin LANU:n kokonaisuutta ja lääketieteellisen hoidon tasalaatuisuutta koordinoiva lääkärin virka aluehallituksessa 29.1.2025 §26. Lasten ja nuorten mielenterveys ja päihdepalveluissa lääkäripalveluiden riittävyys potilastyössä suhteessa terveydenhuoltolain vaatimuksiin on näyttäytynyt koko hyvinvointialueen toiminnan ajan haasteellisena ja kevään aikana toimialat ylittävässä keskustelussa tilanteen ratkaisemiseksi on esille nostettu lääkärivirkojen perustaminen LANU yksikköön.

Lääkäriresurssin tarvetta on arvioitu suhteessa potilasmäärään sekä lähihyvinvointialueiden resursseihin vastaavissa palveluissa ja tällä hetkellä arvioitu tarve Pohjois-Savon hyvinvointialueen LANUssa on neljä lääkärin virkaa.

Toimialojen tämänhetkinen tilanne ja AVI:n seuranta huomioiden esitetään, että lääkärivirkojen kustannukset katettaisiin erillisellä toimialojen ulkopuolelta tulevalla rahoituksella.